

• reportasjeleder Berit Aalbrog
• samfunn@vl.no
• flere nyheter på vl.no/samfunn

INFLUENSA-VAKSINE KLAR

Årets influensavaksine er sendt ut til alle landets kommuner. Dermed kan én million mennesker i risikogrupperne få beskyttelse mot smitte. Folkehelseinstituttet anbefaler alle som tilhører en av risikogrupperne, å ta influensavaksinen. Den bør fortrinnsvis tas i perioden september–november, og full beskyttelse oppnås etter én til to uker. – Den positive helseeffekten ved å la seg vaksinere mot influensa gjelder særlig for personer som har fylt 65 år og for gravide eller tolvte svangerskapsuke, i tillegg til personer med definerte sykdomstilstander, uansett alder, sier avelingsdirektør Britt Wolden ved Folkehelseinstituttet. **NTB**

SMUGLER BIL-BATTERIER

Kasserte bilbatterier fraktes ulovlig til Baltikum i stort omfang ifølge avfallsbransjen, som er svært bekymret. Batterier som skulle ha vært samlet inn og fraktet til gjenvinning forsvinner ut av innsamlingssystemet, skriver Adresseavisen. – For oss betyr dette tapte penger og arbeidsplasser, sier markedsleder Karl Peder Bjerve i Borsstad Transport i Stjørdal. **NTB**

«BOPLIKT-STOPP VIL GI PRISBOOM»

Eiendomsmeglere venter store prisøkninger på de mest attraktive eiendommene langs kysten, dersom den kommende Solberg-regjeringen opphever boplikten. – Vi er glade for at boplikten forsvinner. Vi er opptatt av at det skal være et åpent marked slik at folk kan flytte fritt, sier direktør Finn Tvetter (bildet) i Norges Eiendomsmeglereforbund til Aftenposten. **NTB**

THE FOX PASSER 100 MILLION

Ylvis-brødrenes musikkvideo «The Fox» har passert 100 millioner visninger på YouTube. Nå sikter de mot én milliard. Videoen, som har gjort den norske komikerduoen kjent langt utover Norges grenser, brukte bare 35 dager på å nå milepælen. Den sørkoreanske artisten Psy trengte til sammenligning 51 dager på å nå samme antall treff med giganhit «Gangnam Style», skriver VG. Etter tre og en halv måned nådde imidlertid «Gangnam Style» én milliard visninger, noe også Ylvis-brødrene sikter mot. – Vi får ta kaken når vi har kommet til én milliard, sa Vegard Ylvisåker til VG på Gardermoen tirsdag kveld.

Blåblå bombe under polet

Ifølge den blå blå regjeringsplattformen, vil Siv Jensen (til venstre) og Erna Solberg åpne for gårdsalg av alkohol med enn 4,75 volumprosent. Foto: Vegard Grett/NTB scanpix

Per Anders Hoel
per.anders.hoel@vl.no 22 310 387

Regjeringen Solbergs løfte om alkoholsalg direkte fra gårdsbruk kan knuse hele Vinmonopolet-ordningen.

– Utfordrer man EU-s lover om alkoholsalg, kan Vinmonopolet bli truet, sier Anne-Karin Kolstad, generalsekretær i Actis.

bolagets alkoholmonopol. – Vi er overrasket over den manglende innsikten norske politikere viser på dette problemfeltet, sier Anne-Karin Kolstad, generalsekretær i Actis.

Direktesalg. I den ferske regjeringsplattformen vil Høyre og Frp berede veier for gårdsalg av alkohol. Det heter at regjeringen vil «åpne for produktprøver og begrenset alkoholsalg direkte fra njesjeproducenter». De blåblå setter ingen øvre grense for alkoholforsalg. Ikke nok med det: Solberg-regjeringen forsøker ambisjonen med følgende løfte fra ikke-EU-landet Norge: «Om nødvendig

jobbe for å endre EU-lovgivningen på feltet». Dermed forsøker Erna Solbergs regjering noe regjeringen til kollega Fredrik Reinfeldt i Sverige utredet og rettet og slett puttet i skuffen i fjor.

Franske vinsjapper. Like før jul i 2010 fikk den svenske regjeringen nemlig rapporten de hadde bestilt om gårdsalg av alkohol på bordet. Konklusjonen var klar: For at gårdsalg skal være i pakt med EU-retten må også utenlandske produsenter slippe til på svensk jord. Ellers bryter ordningen med EU- og EØS-regler om lik konkurranse og ikke-diskriminering. Ett krav kan være at svenske gårdsutvalg også må føre flasker fra eksempelvis franske vinbønder. Ellers må også utenlandske vinprodusenter få etablere utvalg på svensk jord, og da ikke bare på landsbygda. Det må åpnes for å drive gårdsalgsbutikker også i storbyer som Stockholm.

VINMONOPOLET OG EU

Innenfor EØS har Norge siden 1994 fått beholde statsmonopolet på butikkisalg av alkohol. Begrunnelsen er helsepolitisk, akkurat som Sverige har fått beholde sitt systembolag som EU-medlem. Men i utgangspunktet strider monopolene mot EU-s konkurranselover. Det skal nemlig være likhet innenfor markeder. Produkter fra enkeltland skal ikke diskrimineres. **Vinmonopolet** har måttet avvike produksjons- og importmonopolet. Men fra 1997 har ikke domstolstrid vært tvil om strid med EØS-avtalen. **Vinmonopolet** er eneste aktør som kan drive butikkisalg av vin, brennevin og sterkøl. Altså drikkevarer med høyere alkoholinnhold enn 4,75 volumprosent. Overført til norske forhold: Et fransk utvalg må kunne etableres på Karl Johan i Oslo – med kort

avstand til tre andre vinmonopolutsalg. Svenske politikere og kommentatorer ante fort konsensensene: Med slike krav til flere utvalg for alkohol over 4,75 prosent, er i praksis alkoholmonopolet i fare. Utredningen angir også retning for Norge, fordi vi har samme helsepolitiske begrunnelse for alkoholmonopolet som Sverige har. – Poenget er diskriminering. Dersom en ny alkoholsalgordning utelukker utenlandske interesser og varer, har den ikke en sjanse i EU-s rettsystem, sier generalsekretær Kolstad i Actis. – Kan den nye regjeringen altså sette selve Vinmonopolet i fare? – Ja. Utfordrer man EU-s krav om ikke å diskriminere andre fra et marked, kan domstolstridning true Vinmonopolet som alkoholpolitisk instrument. **Tilkneppet tale.** Svein Flåtten, Høyres næringspolitiske tals-

mann, vil ikke uten videre være med på at det er noen motsetning mellom åpning for småskalasalg av alkohol og det å beholde dagens Vinmonopol. – Har dere vurdert trusselen mot polet? – Ikke i regjeringserklæringen. Men en ny, ansvarlig statsråd må nok ta den vurderingen. – Hva prioriterer du selv, da: Gårdsalg av alkohol eller Vinmonopolets framtid? – Jeg er ikke sikker på at det er noe enten-eller i denne saken, svarer Flåtten. **Sverige ga seg.** Den forklaringen kjøper ikke rusfeltets samarbeidsorganisasjon Actis, som for tre år siden var i hyppige debatter med daværende landbruksminister Lars Peder Brekk (Sp). – Gang på gang horte vi at å åpne for nye utvalg direkte fra gårder, ikke hadde noe med EU å gjøre. Det er grundig feil, sier Anne-Karin Kolstad.

Brekk drev felles kamp med svenskens landbruksminister Eskil Erlandsson for å tillate salg av lokalprodusert sprit og cider fra gårdsbruk. Begge ønsket de sterk drikke – som akseptiv – solgt direkte fra produsent. Men så stilnet det svenske engasjementet. Hosten 2012 sa fagstadsråd Maria Larsson det endelig: At Sverige «ikke ville risikere» å miste ordningen med poltsalg. **Mål: Endre EU.** Den blåblå regjeringen vil satse høyere og «jobbe for å endre EU-lovgivningen på feltet». – Hva mener dere egentlig med den formuleringen? – Det innebærer at vi erkjenner at det kan være EU-direktiver som regulerer området og kanaler vi må forholde oss til. – Er det Høyre eller Frp som har presset fram dette punktet? – Regjeringserklæringen er et felles dokument, svarer Flåtten.

Alko-salg i motvind

Per Anders Hoel
per.anders.hoel@vl.no 22 310 387

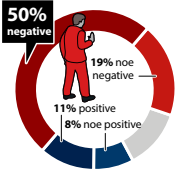
Finsk gårdsalg av sprit har tørket ut. Sverige tør ikke etter at regjeringen utredet gårdsalg. I utredningen «Gårdsförsäljning» fra det svenske Regelrådet ble alle sider ved gårdsalg av alkohol belyst. Om det ble innført salgskvoter på en liter sprit og tre liter vin per kjøper og arrangementer av «opplevelseskarakter» ville ordningen stå støtt. Så fremt det var fri konkurranse også for bønder fra andre EU-land enn Sverige. Men også det at gårdsalget kunne skje fra annen grunn enn selve gården, var ett av argumentene som ble for droyt kost for sosialmyndighetene. I praksis kunne det oppstå et marked utenfor Systembolaget. Finland har hatt mer liberale ordninger. Men det er gårdsalget i motvind: – De omgikk EU-regler og tillater høyere alkoholprosent, men gårdsalget har krympet, sier Anne-Karin Kolstad i Actis. Lønnsomheten er blitt dårligere og utsalgsstedene færre. Og landet har den samme latente trusselen fra EU mot sitt alkoholmonopol.

Butikksjefer kritiske til søndagsåpent

Sju av ti butikksjefer er kritiske til Solberg-regjeringens plan om å tillate søndagsåpne butikker, viser en undersøkelse.

Hellig søndag

268 personer (75% butikkleidere) ble spurt hva de synes om søndagsåpne butikker.

Merarbeid. Butikksjefene frykter søndagsåpne butikker vil ta fra dem fritid og gå ut over inn-tjeningen, ifølge undersøkelsen Norsk Ledelsesbarometer fra organisasjonen Lederne. – Hele 84 prosent av butikksjefene svarte at søndagsåpne butikker vil medføre betydelig merarbeid. Fra før av er dette en gruppe som har sterkt press på seg for å være tilgjengelig under store deler av åpningstiden, og de jobber langt utover normale arbeidsuker, sier Stein Stugu ved De Facto kunnskaps-senter for fagorganiserte, som gjennomfører barometeret.

Regelverk. Når 70 prosent av medlemmene i handelsbransjen mener altså at det er negativt på loven om søndagsåpne butikker liberaliseres. Hvis Høy-

re og Frp får det som de varslet i regjeringserklæringen, vil også butikker som er over 100 kvadrater store, få lov til å holde åpent på søndager. **NTB**

NOVEMBER-KONFERANSEN

I regi av Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep i samarbeid med Institutt for Sjelesorg og prestetjenesten ved Lovisenberg Diakonale Sykehus.

«Å ROMME DET UUTHOLDELIGE»
- Om samtalepartnerens avmakt, slitasje og sårbarhet -

28. november og 29. november

Målgruppe: Kirkelige medarbeidere med leder-, personal- og håndterings-anvar, eller som driver sjelesorg og profesjonelt relasjons-arbeid. Konferansen er også aktuell for frivillige som for eksempel medlemmer av fagetsiske råd, beredskapsgrupper og lignende.

Foredrag ved psykoterapeut Susanne Bang, psykolog Per Isdal, professor Eva Lundgren, prest/sjelesørger Berit Okkenhaug, teolog Terje Mesel, psykolog Ingunn Holbæk.

Sted: Lovisenberg Diakonale Sykehus, Oslo
Påmelding: Innen 1. november 2013

www.kirkeligressurssenter.no / tlf.nr.: 23 22 79 30

Stiftelsen Kirkens Ressurssenter
mot vold og seksuelle overgrep